

การประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับ
สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
EVALUATE FOR DEVELOPMENT AND ADJUSTMENT OF
THE CURRICULUM EVALUATION ON BACHELOR DEGREE OF EDUCATION PROGRAM
IN HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION, FACULTY OF PHYSICAL EDUCATION,
SRINAKARINWIROT UNIVERSITY

พันธสิริ คำทูล, ฉัตรพันธ์ ดุสิตกุล*

Puntasiri Khamthoon, Chatpan Dusitkul*

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นครนายก ประเทศไทย

Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University, Nakhon Nayok, Thailand

*Corresponding author Email: chatpan@g.swu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและศึกษาแนวทางพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) ของคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามกรอบแนวคิดแบบจำลองซีบีพี (CIPP model) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 กลุ่มด้วยแบบสอบถาม ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 30 คน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยการสนทนากลุ่มเพื่อสอบถามความเห็นการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน คือ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1) ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($M = 4.71$, $SD = 0.47$) และ 2) แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า 2.1) ด้านบริบท ปรับเพิ่มรายวิชากีฬาเพื่อให้สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา 2.2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าห้องเรียนระบบสัญญาณไร้สายยังไม่เสถียร 2.3) ด้านกระบวนการ พบว่า อาจารย์ควรมีเอกสารประกอบการสอนและตำราของตนเอง การจัดการเรียนการสอนเพิ่มทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ

เห็นว่ามีความเหมาะสม และควรมีการจัดการศึกษาดูงานภายนอกหน่วยงาน และ 2.4) ด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรการศึกษابัณฑิต, สุขศึกษาและพลศึกษา

Abstract

This research is a mixed method research was to evaluate and study the guidelines for the development the curriculum of the bachelor degree of education program in health and physical education, Faculty of Physical Education Srinakharinwirot University By studying according to the curriculum evaluation framework of the CIPP model in context, input, process and product. The research is divided into 2 phases: Phase 1: The 4 sample groups of quantitative informants including 1) Students year 1-4. 2) Administrators and lecturers. 3) Alumni 4) Stakeholders. The main informants of qualitative informants by conducting in-depth interviews of 30 people. As for Phase 2, the focus is on studying guidelines for developing and improving the curriculum by focus group interview to ask for opinions. The main informants includes administrators, teachers and experts in the field. A total of 20 people were obtained using purposive selection. Collect quantitative and qualitative data. Using questionnaires and interviews to collect data. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative data analysis used content analysis and summary of key points from interviews and focus groups. The research results found that 1) The curriculum was found appropriate and satisfying in all aspects: context, input, process and product. ($M = 4.71$, $SD = 0.47$) 2) The guideline for development and improvement of the curriculum that 2.1) context: It was found that the sports subjects in the learning management section were still too little compared to being used in professional practice after graduation. 2.2) input: in the classroom, the wireless signal system is still unstable. 2.3) process: It was found that wanted to have teaching materials or textbooks and increase English communication skills for students. As for academic counseling, it is considered appropriate and outside study visits should be arranged. 2.4) product: curriculum was appropriate in the highest level.

Keywords: Curriculum Evaluation, Bachelor Degree of Education, Health and Physical Education

บทนำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นต้นแบบด้านการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งหนึ่งของประเทศ ได้ตระหนักถึงบทบาทความเป็นผู้นำด้านการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะในการบริหารและจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา เป็นหลักสูตรทางวิชาชีพ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถและลุ่มลึกในเชิงวิชาการ และวิชาชีพที่เป็นสากล สามารถตอบสนองความต้องการในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศได้ และเพื่อผลิตครู และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา นโยบายการศึกษาแห่งชาติ ความต้องการ ของชุมชน สังคม รวมทั้งอัตลักษณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 - 2567 และช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้ สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคน สถาบันอุดมศึกษา และ หน่วยงานวิจัยให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบก้าวกระโดดและยั่งยืน โดย มีเป้าหมายสำคัญให้คน สถาบันอุดมศึกษาของประเทศได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น (วราภรณ์ ผ่องอวย และคณะ, 2565)

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริม ให้บัณฑิตที่เข้ามาศึกษาได้พัฒนาอย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ตอบสนองความ ต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและประเทศชาติ ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สามารถวิเคราะห์และประเมินเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ช่วยลดปัญหา เกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (โรชนี พูนทอง, 2556)

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้หลักสูตรทุกหลักสูตรจะต้องปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและ คุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี ให้มีความทันสมัย และมีการประเมินเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเพื่อให้หลักสูตรระดับอุดมศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (พระปลัดนัฐพงศ์ ขนติสมปโน (หมื่นแก้ว) และเอกราช โฆษิตพิมานเวช, 2566) ทั้งนี้ การนำรูปแบบ CIPP Model (Context, Input, Process, Product) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยเน้นให้ข้อมูลในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา โดยสรุปประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินด้านบริบท 2) การ ประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการ และ 4) การประเมินผลผลิต ซึ่งเป็นการประเมินองค์ประกอบที่ เป็นผลผลิตและผลกระทบของการใช้หลักสูตร และเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกใช้หลักสูตร (ขวลิต ชูกำแพง, 2559); (กุลิสรา จิตรชญาวนิช., 2565) นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบการประเมิน CIPP Model มีความเป็นระบบและให้ข้อมูลได้หลากหลายและเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ประเมินหลักสูตรมีข้อมูลครบทุกด้าน เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนหลักสูตรที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งจุดเด่นของรูปแบบการประเมิน CIPP Model คือผู้ประเมินรูปแบบสามารถตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรซึ่งดำเนินการจนจบการประเมิน และมีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การสำรวจ การสัมภาษณ์กับผู้เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ มีการประเมินมีความเที่ยงตรงเนื่องจากการดำเนินงานใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ดังนั้นรูปแบบการประเมิน CIPP Model ถือได้ว่ามีความเหมาะสมมากกว่ารูปแบบการประเมินอื่น ๆ เนื่องจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model

เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบมีความต่อเนื่องกันในการประเมินอย่างครบวงจรและสามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ได้จริง (สมทรง สุภาพ, 2565)

หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) พิจารณาเห็นว่าหลักสูตรจะต้องพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรให้มีความทันสมัยตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อให้บัณฑิตบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร คณะผู้วิจัยจึงทำการประเมินหลักสูตร โดยใช้ CIPP Model (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J., 2007) เป็นกรอบการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567) คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินและศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรองโครงการวิจัย SWUEC-662141 แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการประเมินทั้งระบบของ Daniel L. Stufflebeam แบบ CIPP Model เป็นกรอบในการประเมิน กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นิสิตหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 148 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชั้นปีเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง 2) ศิษย์เก่า จำนวน 44 คน 3) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 44 โดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) 4) ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 20 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ นิสิต ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า และผู้ใช้บัณฑิต ที่ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน (สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2546) ประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน นิสิต จำนวน 4 คน (เป็นนิสิตชั้นปี 1-4 ชั้นปีละ 1 คน) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 10 คน และศิษย์เก่า จำนวน 10 คน

ระยะที่ 2 สอบถามความเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษابัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567) โดยการสนทนากลุ่ม ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 10 คน 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา จำนวน 10 คน (วรรณิ แกมเกตุ, 2551)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษา และความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และได้มีการนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้กับนิสิต ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของมณฑนา พันธุ์ดี และคณะ (มณฑนา พันธุ์ดี และคณะ, 2564) จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นิสิตปัจจุบัน ผู้บริหารและอาจารย์ และศิษย์เก่า เป็นข้อคำถามในประเด็นเกี่ยวกับหลักสูตร นิสิต คุณสมบัติของอาจารย์ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และการวัดประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยการประเมินความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และข้อเสนอแนะอื่น ๆ และผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตรการศึกษابัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ในด้านผลผลิต ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนิสิต ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน และศิษย์เก่าที่มีต่อหลักสูตรที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร 3 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท มี 2) ด้านปัจจัยนำเข้า และ 3) ด้านกระบวนการ ส่วนกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร 1 ด้าน คือ ด้านผลผลิต มีประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต ผลการผลิตบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของคณะพลศึกษา ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ นิสิต ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิต เครื่องมือวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม

2. การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นิสิต ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่าและผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษابัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best, J. W., 1977)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมและสอดคล้องในระดับน้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์ข้อความคำถามปลายเปิด โดยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นสรุปผลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะพรรณนาความ

ระยะที่ 2 มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลข้อมูลที่ได้ในระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ได้แก่ 1) ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา การสนทนากลุ่มมุ่งเน้นเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567) และศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ประเด็นการสนทนากลุ่มประกอบด้วย 1) ด้านบริบทของหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ดำเนินการรวบรวมข้อมูล จากนั้นจัดเตรียมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีผลการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) มีผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินหลักสูตรด้านบริบท

องค์ประกอบด้านบริบท	นิสิต			อาจารย์			ศิษย์เก่า		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.70	0.47	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด	4.81	0.46	มากที่สุด
2. การวางแผนการศึกษาตลอดหลักสูตร	4.59	0.54	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด	4.76	0.54	มากที่สุด
3. โครงสร้างของหลักสูตร	4.61	0.54	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด	4.62	0.54	มากที่สุด
4. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร	4.55	0.57	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด	4.70	0.51	มากที่สุด
รวม	4.62	0.53	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด	4.72	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินหลักสูตรด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (นิสิต $M = 4.62$, $SD = 0.53$, อาจารย์ $M = 4.85$, $SD = 0.36$, ศิษย์เก่า $M = 4.72$, $SD = 0.52$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า	นิสิต			อาจารย์			ศิษย์เก่า		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. กระบวนการคัดเลือกนิสิต	4.63	0.51	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด
2. คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	4.69	0.53	มากที่สุด	4.61	0.54	มากที่สุด	4.87	0.39	มากที่สุด
3. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.50	0.64	มากที่สุด	4.25	0.58	มาก	4.69	0.57	มากที่สุด
รวม	4.69	0.53	มากที่สุด	4.92	0.38	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของกลุ่มอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.25$, $SD = 0.58$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

องค์ประกอบด้านกระบวนการ	นิสิต			อาจารย์			ศิษย์เก่า		
	M	SD	ระดับ	M	D.	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. การจัดการเรียนการสอน	4.72	0.49	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด	4.76	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.47	0.68	มาก	4.63	0.53	มากที่สุด	4.64	0.64	มากที่สุด
3. การวัดและประเมินผล	4.65	0.56	มากที่สุด	4.83	0.44	มากที่สุด	4.73	0.49	มากที่สุด
รวม	4.69	0.46	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด	4.76	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรของกลุ่มนิสิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.47$, $SD = 0.68$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

องค์ประกอบด้านผลผลิต	ผู้ใช้บัณฑิต		
	M	SD	ระดับ
1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.63	0.56	มากที่สุด
2. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ	4.55	0.63	มากที่สุด
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.53	0.61	มากที่สุด
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.68	0.52	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.43	0.65	มากที่สุด
6. ด้านทักษะวิชาชีพ	4.74	0.44	มากที่สุด
7. ด้านอัตลักษณ์บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	4.68	0.56	มากที่สุด
รวม	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า การประเมินหลักสูตรด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการเก็บข้อมูลสุดท้ายของแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล มี 5 กลุ่ม ได้แก่ นิสิต ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา พบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตร นิสิต และศิษย์เก่า ให้ความเห็นด้านปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสม ในด้านความทันสมัยของหลักสูตร และรายวิชาเรียนควรปรับเปลี่ยนรายวิชาสุศึกษา วิชาพลศึกษา วิชากีฬาใหม่ที่ทันสมัย ส่วนผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอให้ปรับปรุงปรัชญาการศึกษาของหลักสูตรเพื่อให้สะท้อนสมรรถนะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต โดยปรับเป็น “ครูสุศึกษาและพลศึกษาสร้างสุขภาพผู้เรียนด้วยการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อสังคมที่เข้มแข็ง” และควรปรับผลลัพธ์การเรียนรู้ให้เน้นในส่วนของพฤติกรรมที่สามารถวัดประเมินได้ ส่วนโครงสร้างและจำนวนหน่วยกิตควรปรับให้จำนวนรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ในด้านความทันสมัยของหลักสูตรและรายวิชาเรียนควรปรับเปลี่ยนรายวิชาเอกสุศึกษา วิชาเอกพลศึกษา ปรับเนื้อหาสาระให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า นิสิตและศิษย์เก่า ให้ความเห็นในด้าน 1) กระบวนการคัดเลือกนิสิต 2) การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอน และ 3) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด แต่ในประเด็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ได้ให้ความเห็นว่าในห้องเรียนระบบสัญญาณไร้สาย (WIFI) ยังไม่เสถียร และควรจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ในชั้นปีที่ 4 เนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่า ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษาได้ให้ความเห็นในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ควรส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์โดยเฉพาะการทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น และควรให้อาจารย์มีภาระงานที่เหมาะสม

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ นิสิตและศิษย์เก่า ได้ให้ความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรมีเอกสารประกอบการสอนหรือตำราเป็นของตนเอง ควรส่งเสริมให้นิสิตได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทางวิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การอบรมให้ความรู้ด้านศิลปะการจับผ้าและผูกผ้าให้แก่นิสิต เนื่องจากเมื่อเรียนจบไปแล้วต้องใช้ในการทำงาน และควรจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การจัดกิจกรรม การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การจัดการเรียนการสอนที่มีวิธีการสอนหลากหลายเพื่อให้นิสิตสามารถนำไปใช้ได้ในช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา และเพิ่มกิจกรรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่นิสิต ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษาได้ให้ความเห็นว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเช่นกัน

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต ผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ความเห็นว่าจุดแข็งคือ บัณฑิตเป็นคนดี คนเก่ง อดทน ปรับตัวได้เป็นอย่างดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองเสมอ แต่ควรเพิ่มการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และความรอบรู้ในงานด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น การเงิน พัสดุ เป็นต้น

5. ผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่ม สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ได้ดังนี้ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร ปรับปรัชญาและวัตถุประสงค์

ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ปรับโครงสร้างรายวิชา จำนวนหน่วยกิตให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 และปรับรายวิชาให้ทันสมัย สอดคล้องกับการส่งเสริมสมรรถนะนิสิต 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนการสอนที่มีวิธีการสอนหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย เช่น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนิสิตในการเป็นครูต้นแบบ และ 3) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ควรส่งเสริมให้นิสิตได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทางวิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษ ที่ 21 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการประเมินและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีดังนี้

ด้านบริบทของหลักสูตร ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษาในด้านการจัดการเรียน ได้ให้ความเห็นว่าควรปรับปรุงปรัชญาการศึกษาของหลักสูตรให้สะท้อนสมรรถนะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร โดยปรับเป็น “ครูสุศึกษาและพลศึกษาสร้างสุขภาพผู้เรียนด้วยการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนวัตกรรมสร้างสรรค์เพื่อสังคมที่เข้มแข็ง” เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และมาตรฐานวิชาชีพครูและข้อบังคับคุรุสภา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา สำเร็จผล และคณะ ที่พบว่า แนวทางในการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิต้องมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร และการออกแบบหลักสูตรต้องสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อเน้นการตอบสนองต่อสมรรถนะของนิสิตที่จะสำเร็จการศึกษาของหลักสูตรให้มากขึ้น (นิตยา สำเร็จผล และคณะ, 2567) ในด้านการวางแผนการศึกษาตลอดหลักสูตรมีความชัดเจน มีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและสังคม และวิชาเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนิสิต มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรได้เตรียมความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตด้วยการบูรณาการรายวิชาและกิจกรรมสร้างเสริมศักยภาพนิสิตที่มุ่งให้บัณฑิตมีการพัฒนาสมรรถนะ ทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเชื่อมโยงสู่สากล ทักษะการบริหารการเงิน การเป็นผู้ประกอบการ ทักษะการรับรู้โลกดิจิทัล ทักษะการส่งเสริมสุขภาพทางกาย ทางใจ สิ่งแวดล้อมและสังคม และจิตสาธารณะ อันเป็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษ ที่ 21 (SWU SMART STUDENT) ดังนั้นหลักสูตรจึงมีศักยภาพในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมนันยา สายชู และคณะ ที่พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้านเนื้อหาที่มีการออกแบบมากที่สุดคือ จุดมุ่งหมายด้านอาชีพ (มนันยา สายชู และคณะ, 2565) และสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ ที่กล่าวว่าการออกแบบหลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของสังคมนั้นต้องพิจารณาสิ่งที่กำหนดหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) หลักสูตรได้นำแนวทางออกแบบหลักสูตรนี้ใช้ในการออกแบบหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567 โดยใช้รูปแบบการออกแบบย้อนกลับเพื่อนำไปสู่การกำหนด วัตถุประสงค์

ประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัด ประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตร

ด้านปัจจัยนำเข้า ความคิดเห็นของนิสิต ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน และศิษย์เก่า ในประเด็นกระบวนการ คัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาต่อ มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรมีกระบวนการคัดเลือก นิสิตด้วยระบบกลไกที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ คดีดี และคณะ ที่กล่าวว่ากระบวนการคัดเลือก เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะสำคัญตรงตาม ที่หลักสูตร ต้องการ (เตือนใจ คดีดี และคณะ, 2561) ในด้านอาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมกับรายวิชาที่ สอนสามารถถ่ายทอดการสอนได้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดนั้น อาจเนื่องจากหลักสูตรมีการกำหนด อาจารย์ผู้สอนรายวิชาให้มีความเหมาะสมมากที่สุด อีกทั้งคณะพลศึกษาและมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒได้ มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่อาจารย์อย่างต่อเนื่อง เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์เข้ารับ การรับรองสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพของสหราชอาณาจักร (UKPSF) การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล การวัดประเมินผล การวิเคราะห์ ผู้เรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การวางแผนและปรับปรุงรายละเอียดรายวิชา การประกันคุณภาพ การศึกษา และระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้นั้นควรปรับปรุงระบบสัญญาณ ไร้สาย (WIFI) ให้เสถียรเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ และคณะ ที่พบว่า การเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน (พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ และคณะ, 2565) จึงเสนอให้มีการปรับปรุงระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้ดียิ่งขึ้น ส่วนข้อคิดเห็นที่ได้จากผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาได้ให้ความเห็นว่าควรส่งเสริมการพัฒนา อาจารย์โดยเฉพาะการทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น และควรให้อาจารย์มีภาระงานที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจาก อาจารย์มีภาระงานมากเกินไปและปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากคนในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัย ของฉลอง สุขทอง และศิรินทิพย์ ไตรเกษม ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ได้แก่ การมี ภาระงานที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว (ฉลอง สุขทอง และศิรินทิพย์ ไตรเกษม, 2561)

ด้านกระบวนการ ความคิดเห็นของนิสิตและศิษย์เก่า ในประเด็นการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม เสริมหลักสูตร ควรส่งเสริมให้นิสิตได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทางวิชาชีพและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดชีวิต เช่น การอบรมให้ความรู้ด้านศิลปะการจับผ้าและผูกผ้า และควรจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างเสริมทักษะการ เรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานมากขึ้น อาจเนื่องจากสถานการณ์การแข่งขันตลาดแรงงาน และความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตการพัฒนาบัณฑิตหลักสูตรจำเป็นต้องปรับกลวิธีการผลิตบัณฑิตในการพัฒนา ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารี โสภเตีย และคณะ ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายของหลักสูตร ผู้เรียนจะเกิดการ เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นสำคัญ (วารี โสภเตีย และคณะ, 2567) อีกทั้งความคิดเห็นของ นิสิตและศิษย์เก่าที่ให้ความเห็นว่าควรเพิ่มกิจกรรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่ นิสิต ซึ่งสอดคล้องกับที่ อาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาได้ให้ความเห็นว่าควรมีการจัดการเรียนการสอนที่มี วิธีการสอนหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย เช่น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้

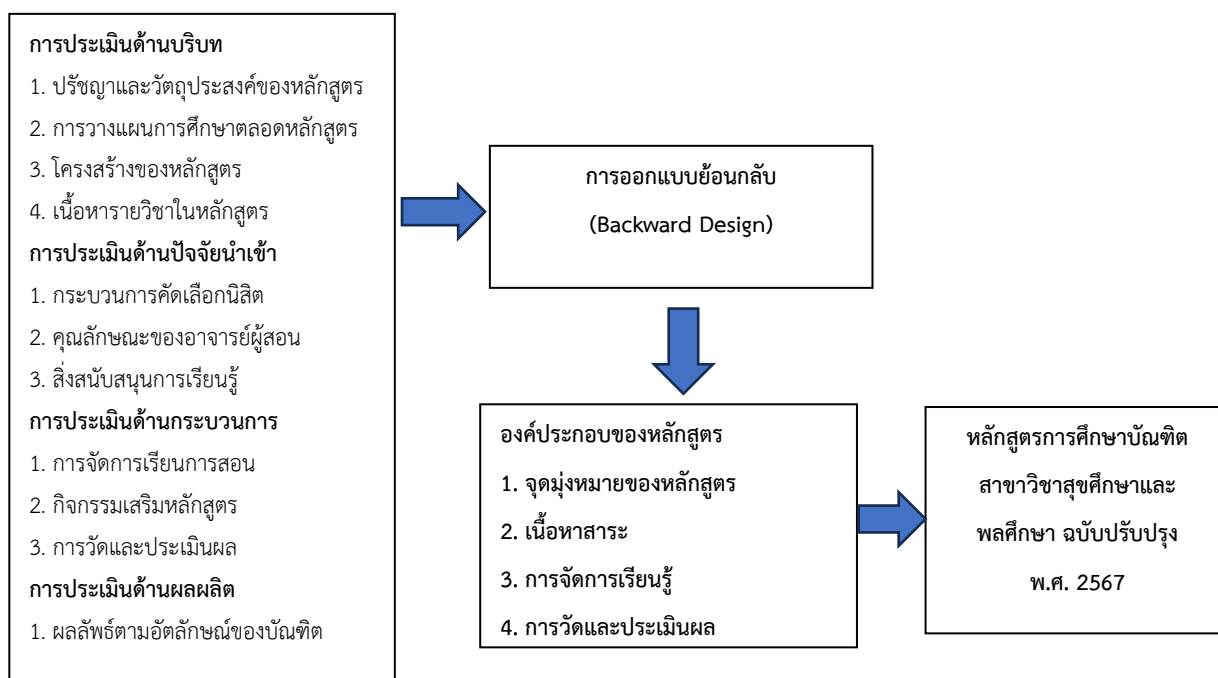
ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนิสิตในการเป็นครูต้นแบบ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิงหา จันทน์ขาว ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีเบญจขันธ์มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติได้ และที่พบว่า กิจกรรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมที่สามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ และพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้สูงขึ้นได้ (สิงหา จันทน์ขาว, 2566) นอกจากนี้หลักสูตรควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะภาษาอังกฤษในคาบเรียนของแต่ละรายวิชานั้น อาจเนื่องมาจากภาษาอังกฤษมีบทบาทในฐานะเป็นภาษาสากล การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภราดร สุขพันธ์ ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ปัจจัยเกี่ยวกับครูผู้สอน และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (ภราดร สุขพันธ์, 2561) ดังนั้นจึงเสนอให้หลักสูตรมีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567 ให้มีการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ด้านผลผลิต ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ความเห็นว่าจุดแข็งคือ บัณฑิตเป็นคนดี คนเก่ง อดทน ปรับตัวได้เป็นอย่างดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองเสมอ อาจเนื่องมาจากหลักสูตรได้มีการวิเคราะห์และออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดตัวชี้วัดตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ อีกทั้งยังได้ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหา แนวทางการจัดการเรียน การประเมินผู้เรียน ผลผลิตและผลลัพธ์ เพื่อให้เป็นการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ ซึ่งสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 จึงส่งผลให้หลักสูตรได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพของการผลิตบัณฑิตทั้งด้านวิชาการ ด้านทักษะการปฏิบัติ และด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับพระครูพิทักษ์ศิลปาคม ที่กล่าวว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นเครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นคุณงามความดีที่มีอยู่ประจำตัวของบุคคลและพฤติกรรมที่แสดงออกออกทางจริยธรรมที่แสดงถึงลักษณะที่ดีที่พึงปฏิบัติที่แสดงถึงผู้มีความสามารถในการคิด รักการเรียนรู้ ใรู้อด้านและเท่าทันเหตุการณ์ เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ไทย เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย เป็นคนดี คนเก่งและเป็นคนมีความสุข อันเป็นลักษณะที่สังคมต้องการองค์ประกอบของไตรสิกขานี้เป็นองค์ประกอบเพื่อการพัฒนาบุคคลทุกช่วงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ในช่วงวัยของการเป็นนักศึกษา (พระครูพิทักษ์ศิลปาคม (นุชิต วชิรวิฑูโธ), 2564)

แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาศาสตราจารย์ สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ควรปรับเพิ่มรายวิชากีฬาในรอบการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ดีดา หารเทศ และคณะ ที่พบว่า ต้องส่งเสริมทักษะที่สำคัญและความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในการก้าวเข้าสู่ความเป็นครูมืออาชีพในอนาคต และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาวิชาชีพครู เป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตได้ทดลองใช้ความรู้ทางทฤษฎีในสภาพแวดล้อมจริง ประสบการณ์เชิงปฏิบัตินี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิต สำหรับการเผชิญสถานการณ์จริงในการจัดการเรียนรู้ในอนาคต (ศักดิ์ดีดา หารเทศ และคณะ, 2566) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ห้องเรียนมีระบบสัญญาณไร้สายยังไม่เสถียร ทำให้ส่งผลต่อการสืบค้นข้อมูลของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรมา เสงี่ยมราช และคณะ ที่พบว่า นักศึกษาต้องการสารสนเทศเพื่อประกอบการศึกษา โดยเนื้อหาของสารสนเทศที่ต้องการมากที่สุด คือเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศทาง

การศึกษา และประเภทของแหล่งสารสนเทศที่ใช้ คือ แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต (ไปрма เชียงราช และคณะ, 2566) ด้านกระบวนการ ในการจัดการเรียนการสอนควรเพิ่มทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ เอี่ยมวันทอง ที่พบว่า นักศึกษามีความคาดหวังให้กิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการสนทนา การอ่าน การเขียน และความรู้ด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการฝึกใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์เสมือนจริง (กัญญารัตน์ เอี่ยมวันทอง, 2566) และควรมีการจัดการศึกษาดูงานภายนอกหน่วยงาน อาจเนื่องมาจากการศึกษาดูงานภายนอกหน่วยงานจะช่วยให้นิสิตได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างจากที่ได้เรียนรู้ในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวีรพันธ์ ขมจิตโต (ศรีธนะ) และคณะ ที่พบว่า การพัฒนาครูด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารส่งครูไปอบรมหรือศึกษาดูงานจากองค์กรภายนอก เพื่อให้เห็นความเปลี่ยนแปลง และเน้นหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (พระวีรพันธ์ ขมจิตโต (ศรีธนะ) และคณะ, 2564) และในด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบัณฑิตของหลักสูตรมีอัตลักษณ์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตเพื่อการรับใช้สังคมที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิรพัชร์ พิมพมาศ และคณะ ที่พบว่า คุณลักษณะการรับใช้สังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจุดเด่นในด้านการช่วยเหลือคนอื่น การประพฤติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม การมีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ (สุพิรพัชร์ พิมพมาศ และคณะ, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP Model เพื่อพัฒนาและปรับปรุง

หลักสูตรการศึกษابัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP Model สามารถนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้เพื่ออ้างอิงคุณภาพของหลักสูตรได้ครบทุกองค์ประกอบ และช่วยพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า ควรปรับเปลี่ยนรายวิชาในรอบการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา และด้านพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน ควรจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่บัณฑิต เช่น การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของนิสิตในการเป็นครูต้นแบบ และพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์โดยเฉพาะการทำผลงานทางวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยได้นำจากการวิจัยนี้ไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2567 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ เอี่ยมวันทอง. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 6(1), 214-225.
- กุลิสรา จิตรขยวณิช. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฉบับฉบับ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลอง สุขทอง และศิริทิพย์ ไตรเกษม. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2(2), 57-67.
- ชลิต ชูกำแพง. (2559). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร: แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เตือนใจ คดี และคณะ. (2561). กระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่อความสอดคล้องของการจัดการศึกษาตามเป้าหมายของ หลักสูตร: กรณีศึกษา The 21st Century Program มหาวิทยาลัยคิง. วารสารศึกษาศาสตร์, 16(1), 91-103.
- นิตยา สำเร็จผล และคณะ. (2567). การศึกษาแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565: สาขาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. วารสารพุทธจิตวิทยา, 9(3), 355-369.
- ไพบรมา เสงี่ยมราช และคณะ. (2566). พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 16(1), 18-30.

- พระครูพิทักษ์ศิลปาคม (นุชิต วชิรวิทย์). (2564). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวไตรสิกขา. วารสารศิลปศาสตรราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 3(2), 190-201.
- พระปลัดนัฐพงศ์ ขนติสมปนโน (หมื่นแก้ว) และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2566). การประเมินหลักสูตร. Journal of Modern Learning Development, 8(3), 395-408.
- พระวีรพันธ์ ขมจิตโต (ศรีธนะ) และคณะ. (2564). แนวทางการพัฒนาครูตามหลักบุญนิมิตแห่งมรรค 7 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสภานิสิตสงฆ์สงเคราะห์ จังหวัดอุทัยธานี. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 8(1), 143-156.
- พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ และคณะ. (2565). การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(2), 16-31.
- ภราดร สุขพันธ์. (2561). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความเป็นบัณฑิตในยุคปัจจุบัน. วารสารมจร. ทรัพยากรปริทรรศน์, 2(2), 89-100.
- มนันยา สายชู และคณะ. (2565). การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 6(1), 87-101.
- มณฑนา พันธุ์ดี และคณะ. (2564). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(2), 415-431.
- โรชนี หุ่นทอง. (2556). ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. วารสารสาระคาม, 5(2), 62-78.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ ผ่องอ่วย และคณะ. (2565). การปฏิรูประบบราชการกับการพัฒนาประเทศไทย 4.0 กรณีศึกษาการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 149-166.
- วารี ไศกเตี้ย และคณะ. (2567). การบริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิต. วารสารวิจัยนวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยี, 2(1), 15-24.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ เอ็น ปรีนท์.
- ศักดิ์ดา หารเทศ และคณะ. (2566). แนวทางการพัฒนานิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายผ่านระบบการนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 10(5), 311-324.
- สมทรง สุภาพ. (2565). รูปแบบเพื่อประเมินหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ซึ่งพัฒนาจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 33(1), 1-14.

- สิงหา จันทน์ขาว. (2564). ผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีเบญจขันธ์ที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพเรื่องการวางแผนครอบครัวและโรคระบบสืบพันธุ์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(43), 118-134.
- สิงหา จันทน์ขาว. (2566). ผลของกิจกรรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพและทักษะการคิดแก้ปัญหาเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(10), 95-108.
- สุพิรพัชร พิมพมาศ และคณะ. (2564). การศึกษาคุณลักษณะการรับใช้สังคม สำหรับนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4), 227-240.
- สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory models and applications (research methods for the social sciences)*. San Francisco: John Wiley & Sons.